

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: בודור	שם פרטי: דב

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: בודור	בלועזית Bodor
שם פרטי איתו נולדתי: מיקלוש	בלועזית Miklos
שנת לידה: 1932	מין:
עיר לידה: בודפשט	בלועזית Budapest
ארץ לידה: הונגריה	
שם פרטי ושם משפחה של האב: בלה בודור	שם פרטי ושם נעורים של האם: טרז שטרן
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: בודפשט	בלועזית Budapest
ארץ המגורים: הונגריה	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) השכלה יסודית	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד
חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ) בודפשט	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: הגטו הבינלאומי	בלועזית International ghetto
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: בודפשט	תאריך השחרור: 13.01.1945
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו: אוסטריה, וינה – רוטשילד ספיטל, זלצבורג, טרני (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתן עד מתי	שנת עליה: 1949
	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה: אוניית "עצמאות"

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

אבי היה בנקאי, אימי עקרת בית, היה לי אח גדול ב 4 שנים, גרנו בבית מגורים גדול שסביב בנה, היו בו 3 דירות של המשפחה, אחת של הסבתא, אחת שלנו ואחת של דודה. הבית היה בית של מעמד ביניים, הייתה לנו משרתת ומטפלת, משפחה חילונית, חלק מהקהילה הנאולוגית. לא ממש חגגנו את החגים אבל כן זוכר שחגגו לאחי בר מצווה. המטפלת (שהייתה מוינה) נסעה הביתה להצביע עבור היטלר, כשהיא חזרה אבי פיטר אותה ואני קצת בכיתי כי נקשרתי אליה. למדתי בבית ספר פרטי ואח"כ בבית ספר ציבורי.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

כשנרשמתי לגימנסיה שבה כבר אחי למד, אימא שלי הייתה צריכה לתת שוחד למנהל כדי שיקבל אותי לכיתה, היינו 2 יהודים בכיתה והייתה אורה אנטישמית בקרב התלמידים והסגל. היו מורים שאמרו בגלוי שילד יהודי לא יקבל אצלם ציונים טובים. הגרמנים נכנסו לבודפשט ב 19 למרץ 44, בתחילת אפריל קיבלתי תעודה כבר היה לי תלאי צהוב. בתחילת 44 כבר פיטרו את כל היהודים כולל את אבי והמצב התחיל להיות קשה. הייתה לנו וילה מחוץ לעיר (בית קיץ), כבר ב 43 החרימו את הבית. אני זוכר שביום כניסת הגרמנים חגגנו יום הולדת לבן משפחה והמבוגרים דיברו ביניהם באווירה שהם לא מאמינים שמהו רע יאונה להם, לאחר זמן קצר דוד שלי נלקח ע"י כוחות הביטחון (הוא היה מעורב בעזרה לפליטים מפולין).

ריכזו את היהודים בבתי יהודים (נקראו בתים עם תלאי צהוב), בדירה שלנו של 4 חדרים הכניסו עוד זוג מבוגר ועוד משפחה של 3 נפשות וכך היה בכל הבניין. בכל הבניין נשארה רק נוצרייה אחת עם בנה שסירבה להתפנות (הייתה שחקנית תיאטרון). התחילו שעות עוצר, יום אחד הלכתי ברחוב וקיבלתי סטירה ככה סתם. בקיץ 44 האווירה הייתה טיפה יותר אופטימית כי היו שמועות על מגעים עם הבריטים בעניין היהודים. האוכל היה בקיצוב ובמיוחד ליהודים, הסתדרנו כי הגיעו איכרים עם אוכל והחלפנו דברים תמורת אוכל. ב 15 באוקטובר 1944 הצהירו ברדיו שהמלחמה נגמרה והונגריה יוצאת מהמלחמה, אבל בכל זאת שמו שומר בכניסה לבניין ובאותו הלילה נכנסו חיילים גרמנים באמצע הלילה, הוציאו את כולם מהדירות והובילו אותם למקום אחר בבודפשט ברגל. 9 גברים שלקחו מהקומה הראשונה לא חזרו יותר. הסבתא שהייתה בקומה הראשונה הסתתרה ועלתה למעלה להזהיר אותנו, לאימא שלי היה נקע ברגל ואבי ואחי לקחו אותה למרתף.

הסבתא חזרה והעירה אותי על מנת שנלך למרתף במדרגות האחוריות, כשהגענו למרתף הגרמנים חזרו וצעקו לכל היהודים לצאת, ונכנסו דירה דירה והוציאו את מי שלא יצא, בדירה שלנו הכניסו 4 יהודים מדירות שכנות וירו בהם. בפרוזדור ירו בעוד 4 יהודים, בכל הבית רצחו 18 יהודים, היהודי ה-19 מת מהתקף לב. חלק מהאנשים רצחו עם כידון. יצאנו כולנו מהמרתף ולקחו אותנו לבית דירות ששם כבר הייתה המשטרה ההונגרית ושם בילינו את הלילה, למחרת נתנו לנו לחזור בחזרה לבית הדירות, בינתיים ההונגרים סילקו את הגופות, אבי ואחי ניקו את הדם ואנחנו נשארו בינתיים בדירה של הסבתא. המשפחות האחרות שגרו איתנו חזרו לבתיהם. אח"כ הקימו את הגטו, את אבי ואחי שלחו לעבודות כפייה וגם את אימי שנעדה להיות במצעד המוות לוויה, אני נשארת עם הסבתא ועם הדודה. אבי ואחי הצליחו לחזור לבודפשט. היה לי דוד עשיר שהייתה לו פילגש אלמנתו של קצין הונגרי ואצלה הוא הסתתר, לפילגש היו קשרים בצבא ההונגרי ודרכה שלמו 10,000 פנגה איש קשר בצבא הונגרי שיחזיר את אימי. מאוחר יותר הפילגש קיבלה את אות חסידת אומות העולם. וכך כל המשפחה שוב הייתה בבית, יום אחד הייתה שמועה שהבית קיבל חסינות אפיפירות ודיירים אחרים התחילו לחזור. כל זה החזיק 3 שעות כשהתברר שזה לא נכון, באותה תקופה החל ייצור המוני של מכתבי חסות, היו מכתבי חסות שוודים ושווייצרים. את אנשי החסויות הכניסו לגטו הבינלאומי כשבעצם אני נשארת עם הסבתא והדודה ואבי ואימי הסתתרו בחלק אחר בעיר. אשתו של הדוד שהגרמנים לקחו הצטרפה למחתרת הסוציאל דמוקרטית והשיגה לנו ניירות של חסות שווייצרית (שוצפס). להורים שלי ולסבתא והדודה היא השיגה ניירות מזויפים של פליטים מטרנסילבניה.

כל זה קרה כשהיינו בגטו הבינלאומי, התנאים בגטו היו קשים מאוד מכל הבחינות, באמצע דצמבר עברנו למעון ילדים בחלק אחר של העיר בחסות הצלב האדום השוודי כי באותו מעון בן דודתי היה בסגל של המעון. יום לפני חג המולד ההורים באו עם קצת אוכל וקצת כסף אחרי שהלכו ברגל מרחק גדול, זאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותם. ב-25 בדצמבר הלשינו עליהם והנאצים ההונגרים לקחו אותם לשפת הדנובה (היכן שהיום נמצאת אנדרטת הנעליים) וירו בהם, באבי, באימי ובדודתי שרק נפצעה והצליחה לחזור לגטו. סבתי מצד אימא הייתה בבית אבות עם ניירות על שם אחותה הצעירה ובאותו תאריך של ה-25 וה-26 בדצמבר לקחו את כל הדיירים לגטו ברגל, היא לא הייתה מסוגלת ללכת ורצחו אותה במקום. המעון ילדים היה בוילה של בנקאי יהודי לשעבר, בקומה הראשונה היה איגוד של עובדי רכבת נוצרים ובקומות העליונות היינו אנחנו – אמהות עם תינוקות וילדים גדולים יותר. כמעט שלא היה מה לאכול, העיר הייתה מופצצת, בימים האחרונים האוכל היחיד שקיבלנו היה שעועית צהובה כבושה במי מלח בחבית עם חתיכות של קרח וטיח. בזמן ההפצצות ירדנו למרתף. היו לי כינים, שמכיה דקה לישון איתה, הייתי רץ הרבה לשירותים מרוב קור.

ביום האחרון לפני השחרור הייתה סוללת נ"מ מאוישת בגרמנים זקנים, כשבאו המטוסים הרוסים הם באו אלינו למרתף, היו מאוד מפוחדים, ב-13 בדצמבר פתאום הופיעו הרוסים וזה היה השחרור, עדיין לא היה מה לאכול, באחת החצרות באזור הייתה באר מים ועמד שם חייל רוסי והתחיל לשאול אותנו שאלות והתברר שהוא יהודי, הראה לנו תמונה של הילד שלו ונתן לנו קצת לחם. כמו כן אני זוכר שבזמן המלחמה היינו גונבים לחם מעופש מכלב של השכנים.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

כמה ימים אחרי יום השחרור, אשתו של בן דודי הלכה עם סכין והוציאה נתח מסוס מת שנשמר מהקור ואכלנו אותו (זוכר את הטעם מתקתק). הרוסים התחילו לקחת בחורות ולאנוס אותן, לא היה ממש אוכל, אכלנו תחליפי קפה, פעם גבנו צנצנות ריבה, היו קטטות בתורים למאפיות שהיו פתוחות. לקראת סוף ינואר התחלנו להתפזר הביתה, הדודה הגיעה וכן ההורים של אשת הבן דוד, כולנו התרכזנו בדירה של הסבתא, כ-7 נפשות. לאט לאט התנקנו מהכינים, אני זוכר שחטפתי דיזנטריה. כשחזרנו לדירה של הדודה שלי קיבלה אשתו של איש תחזוקת הבית בחלוק שלה, חלק ממה שנבזז הצלחנו להשיב. היה צריך להשיג עץ לחימום, הצלחנו להשיג עצים גרזן ומסור והצלחנו להתחמם, אפילו השגנו עששית נפט עד שיום אחד רוסי מהבית ממול לקח אותה. אח"כ התחילה להגיע עזרה מהג'וינט וגם מטעם המדינה חילקו ארוחות לילדים. בהדרגה החיים שבו למסלולם. בחודש מרץ חזרתי ללימודים בגימנסיה לשנת לימודים מקוצרת, באפריל הופיע פתאום הדוד שלי שנלקח בתחילת המלחמה, הייתה שמחה גדולה מאוד, אשתו כבר עזבה אותו והוא התחבר עם גיטו, חזר חולה מאוד ונפטר ב-1948.

בתיכון נהייתי תלמיד מצטיין, ב-1948 הקומוניסטים עלו לשלטון, בזמן הזה אחי הצטרף לשומר הצעיר ועלה לארץ. לקראת סוף 1948 אסרו על פעילות תנועות ציוניות וראיתי שהקירות עומדים להיסגר עלי אז הצטרפתי לתנועה הציונית וב-1949 התנועה כבר הייתה במחלת. ב-12 במאי באו לקרוא לי מבית הספר, כבר הייתה לי מזוודה מוכנה מראש, נפרדתי מכולם ויצאתי לתחנת הרכבת שם לקחתי כרטיס לעיירת גבול שקרובה למשולש הגבולות הונגריה, סלובקיה ואוקראינה. היו איתי עוד 2 חברים, חיכינו למבריחים בפארק ציבורי, התחלנו ללכת ועברנו את הגבול, בשלב מסוים המבריחים נעלמו ונשארו לבד. הלכנו לתחנת הרכבת שם היו שוטרים שלקחו אותנו לתחנת משטרה (זה היה ביום שישי ה-13 למאי). בילינו את הלילה בתחנת המשטרה, למחרת לקחו אותנו לעיר מחוז בסלובקיה לבניין בית המשפט שהיה גם בית הסוהר העירוני. למחרת בצהריים הופיע שוטר ולקח אותנו לבית של הרב של העיירה שהיה ריק. קיבלנו אוכל ושהינו שם שבועיים, מדי פעם יהודים הביאו לנו לחם חמאה ובצל ירוק. בינתיים הגיעו עוד יהודים, עזבנו משם במונית עד קושיצה. שם שמו אותנו בבניין של אגודת ישראל (הבניין היה ריק), היינו שם כשבועיים ובילינו לא רע יחסית. חיינו על לחם וחמאה ובצל, נתנו לנו להתרחץ במקוה מדי פעם, משם עלינו על רכבת ועברנו דרך ברטיסלאבה עד לגבול האוסטרי, משם על אוטובוסים נסענו לכיוון וינה, בווינה הכול היה מאורגן, מרכז הפליטים היה בבית חולים רוטשילד, הגענו לסניף של הבית חולים שם היו הרבה פליטים וצפיפות נוראית, ציידו אותנו מהג'וינט במצרכים ובפעם הראשונה התחלנו לאכול באופן נורמלי ולהתקלח במים חמים. קיבלנו גם קצת בגדים וכן תעודת עליה של הסוכנות.

היינו בווינה כשבועיים וחיכינו לתורינו לעלות, יום אחד קיבלנו הודעה שנוסעים ועלינו על רכבת לזצבורג. בילינו שם כמה ימים במחנה וגם קצת טיילו באזור. המשכנו ברכבת עד איטליה דרך מעבר הברנר, ירדנו עד עיירה בשם טראני, היה שם מחנה שהיה שייך לנוער פאשיסטי, התמקמנו בצריפים, שם הכול היה בניהול ישראלי, שם בפעם הראשונה ראיתי ים ורחצתי בו, היינו

שם כשבוועיים ויום אחד עלינו על אוטובוסים לבארי, שם חיכתה לנו אונייה בשם "עצמאות" שהייתה אוניית ליברטי אמריקאית, ומשם אני זוכר מיטות ברזל.

נא ספרי/ על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו באמצע יולי, האונייה הייתה מלאה חצי מעולים מצפון אפריקה כשעלינו עליה, היה חם מאוד, הגענו לארץ ב-22 ביולי לחיפה. חיטאו אותנו מכינים, הגענו לבית עולים סנט לוקס, באוהלים, ביום השני שלי בארץ נכנסתי לים וכמעט טבעתי שכן הים שהכרתי באיטליה היה רגוע הרבה יותר. אחי כבר היה בקיבוץ שער הגולן ושלחתי לו גלויה, הכניסו אותנו למסגרת של עליית הנוער והצטרפתי לגרעין הונגרי במעברת קריית שמואל ומשם לקיבוץ חצור עד לגיוס לצבא בשנת 1951.

התגייסנו עם הגרעין לנח"ל ואחרי טירונות עלינו על הקרקע בספטמבר בקיבוץ דביר שבנגב. בעקבות מגיפת פוליו הכניסו אותנו להסגר של חודש, במשך הזמן נבחרתי למרכז המשק ובהמשך גזבר הקיבוץ. בשנת 1960 עזבתי את הקיבוץ עם 100 לירות בכיס וזוג מכנסיים. באותו הזמן גם אחי יצא מקיבוץ גבעת עז והתיישב עם משפחתו בבת-ים שם עבד בתור נהג. אני נרשמתי לקורס למנהלי סופרמרקטים שהיה בקיבוץ שפיים, לאחר הקורס הלכתי לעבוד בתל אביב בצרכנייה גדולה ברמת אביב בתור מנהל. ב-1961 עזבתי והתחלתי לעבוד בתנועה בשם האיחוד החקלאי. עבדתי שם עד שנת 86 והמשכתי לעבוד שם כשהחברה נמצאת בפירוק עד שנת 1994, לאחר מכן לא מצאתי עבודה ויצאתי לגמלאות בשנת 1997.

ב-1972 הכרתי את אשתי שהייתה אלמנה עם 2 ילדים קטנים, בשנת 1975 נולד לי ולאשתי ילד, היום הוא נמצא בניו יורק ברילוקיישן מעבודתו בהיי-טק, הוא נשוי עם 2 ילדים קטנים, הילדים של אשתי – בנה הוא איש צוות אויר בחיל האוויר ויש לו 3 ילדים, ביתה הגדולה גרה בארה"ב ויש לה 3 בנות.

מסר – למרות שהמדינה היום לא מה שחשבתי כשהגעתי לארץ ולמרות שלא כל היהודים דומים לאלו שהכרתי בילדותי אני חושב שמקום היהודים הוא בארץ ולמרות שאנחנו עם של נודדים הנדודים צריכים להיגמר פה. אמן.

ראיון: אורי רנצר, תל – אביב, אוקטובר 2013